

Oglas, pripisana itd. plaća se računajući se na temelju većeg cijenika ili po dogovoru.
 Novci za predtjebu, oglasne itd. plaća se naputnicom ili položnom pošt. Medicinice u Beču sa administraciju lista u Pulu.
 Kao nametbe valja točno označiti imena, prezime i najbližu pošta predbrojnika.
 The list na vrijeme ne prima, nego to javi odpravništvo u svjetovnom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Celovnog računa br. 847.849
 Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari». Narodna poslovica.

Iskazi svakog utorka i petka o podne.
 Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a ne frankirani neprimaju.
 Predplata sa poštarijom stoji: 12 K u obće, 6 K za sejkake } na godinu ili K 6—, odn. 3— na pol godine.
 Izvan carvine više poštarina. Plaća i stajaje se u Pulu.
 Pojedini broj stoji 10 h. koji u Pulu, toli izvan šete.
 Uredništvo se nalazi u ulici Gušila br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Givjić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Pulu. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Za narodnu prosvjetu.

(Konac govora dra. Otokara Rybafa.)

Pomisao ustrojenja sveučilišta potakli su naši visokoškolski u Beču i Gracu. Od g. 1848. spalo je to pitanje u dubokom snu. Prvi su začeli zahtijevati Talijani, koji imaju svega i svateša na pretek, i kojih u Austriji ima mnogo manje od nas Jugoslavena, da im vlada ustroji talijansko sveučilište, akoprem imaju oni tal. predavanja u Inomostu i Gracu, dočim mi nemamo na nijednom sveučilištu predavanja u našem jeziku, te je usljed toga ustrojenje sveučilišta za nas mnogo potrebnije nego li za Talijane. Nu mi im ipak moramo biti zahvalni, jer su povelj prvi agitaciju i time potaknuli slično gibanje i među našim visokoškolskima za ustrojenje jugoslavanske univerze. Ogortila pa nas je i sama pomisao, da bi Talijani, kojih imade u Austriji mnogo manje od nas, dobili sveučilište prije nego li mi, koji smo za Austriju mnogo učinili, dočim su joj Talijani samo na štetu bili.

Medju ostalim prigaravaju nam Talijani, da mi nemamo dostatno poučnih sila za samostalnu univerzu. Ta je pako tvrdoja posvema neutemeljena. Ako smo mi mogli posuditi Talijanima jednog Tommasea, Njemcima pa učenjaka svjetske slave kao primjerice Miklošića, Jagića, Kranjca, Čizmana, Kopitara, Vegu, Močnika itd., tim lakše ćemo si dobiti poučne sile za vlastitu univerzu!

Predbacuju nam, da nemamo potrebitih knjiga za takav najviši kulturni zavod! To je doista smiješno! Kako je bilo kod drugih naroda, ili zar su kod njih učenjaci iz neba padali? Uzmimo Niemce. Jeli su možda oni imali potrebne knjige za sveučilišta prije nego li sveučilišta sama? To se je predbacivalo i Cesima, kad su zahtijevali, da se pražko

sveučilište razdjeli u česko i njemačko, a sada su u znanosti i umjetnosti pretekli sve austrijske narode ne izuzevši ni austrijske Niemce, koji imaju 5 univerza. Iz toga proizlazi, da su svi ti prigovori proli ustrojenja jugoslavenske univerze prazni i smješni.

Nu budimo pravedni i priznajmo, da smo i mi sami mnogo sakrivali, da smo zaostali. Mi imamo i danas među sobom ljudi, koji se ne mogu oduševiti za samostalnost, jer nemaju povjerenja u snagu svoga naroda i jer zdvajaju: **Mi pako moramo tvrdo vjerovati, da ćemo doći sve, ako budemo ostali kod starih ideala i ako se ne budemo cjepekali u klerikalce i liberalce.**

Takvo cjepekanje napustili su dandanas i drugi narodi. Nemojmo se dakle cjepekati, već se držimo Jurčićevog gesla: **tvrd, neizprosiv, budi muž jeklen!**

Španjolski veliki državljani i učenjak, slavni Castelar izrekao je već pred godinama prevažan sud, da su romanski narodi na večeru svoje moći i kulture, germanski na poludnevnu a slavenski na jutru! A mi lahko uzliknemo, da se je i germanska zvjezda začela nagibati prema večeru! Narod, koji se služi lakvim sredstvima, košto Englezi u južnoj Africi, kao Niemci u ruskoj Poljskoj, gdje luku našu djecu samo radi toga, jer se usudjuju moliti Boga u svojem materinskom jeziku, narod, koji baca majke te djece u zatvore samo zato, jer su se zauzele za svoju mučenu djecu, narodi, koji tako živinski postupaju, košto su postupali Niemci u ratu u Kini i u kolonijama u Africi: takvi se narodi već tresu za svoje gospodstvo! To postupanje Njemaca jest znak, da je germansko pleme začelo propadati. **Slaveni se pako ustaju! Slavan gro na dan!**

«Odnosno na Austro-Ugarsku potez, koče su veće radi vinske klauzule; ali predpostavivši, što je skoro sigurno, da je Njemačka dobro razpoložena prema Italiji, i da će poduzeti akciju, da spasi trgovačke ugovore, to će se na koncu pronaći način sporazuma sa Austro-Ugarskom o svakoj vrsti vina, a poglavito o bielom vinu za rezanje».

U ovoj se točki jasno i otvorilo smjerna tu akciju Njemačke prema Austriji i računa na akciju, da se postignu povoljni uvjeti odnosno na carinu na talijansko vino.

Već kao građanine ove države, više još kao delegat Dalmacije, moram se odlučno ogradiiti proti tomu, da se računa na inozemsko uplivanje, a da se Austrija učini popustljivom pri uređenju njezinih trgovačkih odnošaja sa Italijom prama zahtjevom ove zemlje.

Sama okolnost, što je ovakovu pomisao mogla začeti mjerodavna politička ličnost Italije, ponizuje svakoga austrijskoga patriotu, i budi zabrinutost u zanimanih krugovih našega pučanstva. Ja se pouzdano ufam, da će — učine li se slični pokušaji — naš izvanjski ured stiti

Najveći njemački pjesnik Goethe divio se je ljepoti jugoslavenskih pjesama. Takvo pako narod, koji goji tako plemenita čustva, košto se to pojavljuje u jugoslavenskim pjesmama, takav narod imade sve sposobnosti za najveći stupanj izobrazbe.

Već odavna pokazali su Jugoslaveni, da ne znadu samo rabiti handžar, već da su im i ustale mile. Kako postupa n. pr. velika slavenska Rusija u prisposdobi sa Germani, koji hoće, da mačem i ognjem šire svoje gospodstvo po svijetu! Dočim Germani križem svijeta uništju druge narode, gradi Rusija znamenite željeznice i opravlja razna druga znamenita kulturna djela po prostranoj Aziji! I ženska izobrazba je u Rusiji daleko prekosila žensku izobrazbu u drugim državama na svijetu. Dočim se u „barbarskoj“ Rusiji širom otvaraju vrata ženskima do najviše izobrazbe i već stotina ženskih lječnika izvršuje svoje uzvišeno zvanje, nemamo mi u našoj kulturnoj Austriji niti ženskih srednjih škola. Ako sa Rusi, koji su daleko od zapadne Evrope već toliko dosegli, doći ćemo valjda i mi tim lakše, jer smo tako blizu „kulturnih“ naroda. Ali samo tada, kada budemo imali inteligenciju svoju, i kada budemo imali činovnike naše narodnosti, ćemo znati, da smo jednakoopravni sa drugim narodima, samo tada ćemo čutili da smo i mi kod kuće u Austriji, jednom riječ: tekar tada moći ćemo uzliknuti sa Gregorčićem:
**Mi tu smo gospodari,
 I Bog i naš car!**

Izjava ministra-predsjednika.

(Konac)

Osim toga moram naprema mnogim primjetham ustalovati, da izmedju vlade i

dostojanstveno i odlučno podpunu slobodu i nezavisnost Austro-Ugarske u uređenju naših trgovačkih odnošaja sa Italijom.

Nema dvojbe, da će pri uređenju trgovačkih ugovora sa Italijom i politički savez neku ulogu igrati. Njegova preuzvišenost gospodin ministar izanjskih posala već je natuknuo u svojem govoru, u odborih delegacija, da se pri sklapanju trgovačkih ugovora sa saveznicima državama mora tražiti i naći neki „modus vivendi“, koji bi bio kadar, da po mogućnosti ublaži i poravna protivna stanovišta, što se pojavljuju u ekonomičnom pogledu.

Da se mora tražiti modus, kojim bi se po mogućnosti ublažili i izgladili medju saveznicima državama trgovački antagonizmi, to je sasvim pravo; da li, hoće li poći za rukom poravnati ekonomične interese, ako bi Italija na to uprla, da se talijanskom vinu dozvoli uvoz u Austro-Ugarsku, bez jedne, povrh svake sumnje slojeće zaštite domaće vinske produkcije, o tomu se je uslobodjujem da sumnjam; pošto bi time Italija postavila jedan nemogućni uvjet, a ja nemogu vjerovati, da bi naša izvanjska politika mogla žrtvovati ciele naše zemlje u interesu in-

njem. stranaka ne postoji drugi odnošaj no izmedju nje i ostalih velikih stranaka ove kuće. Mi smo jednako zahvalni svim strankam, koje su voljne poduprieti radinost parlamenta. No mi ne možemo nikada napustiti naše neodvisnosti, koja je ujedno i naša nepristranost. To znači, da vlada ne stoji u službi ni jedne stranke, kako se ovdje tvrdi. Vlada je slobodna, i ja mislim, da mora ostati slobodna, hoće li, da dovrši svoje djelo. Na prema svim prigovorom očitujem ja: **Mi nismo neprijatelji, nikakovi protivnici českaog naroda. Mi ne stojimo na prema njemu ravnodušno, već shvaćamo njegovu važnost i značenje podpuno, a mislimo, da ono, što se ima stvoriti, mora u sebi nositi jamstvo trajnosti, i da valja naći jednaku nagradu mira za oba djela. Pri traženju ove nagrade ne će se česki narod spotaći ni na nesklonu ni na nemarnu vladu.**

Iz meteža, u koji su tekem vremena naši unutrašnji poslovi dospjeli, izlice se samo jedno kao jasni i nepotamnjeni cilj, a to je budućnost države. Mi ćemo da služimo toj budućnosti; mi znamemo, da mora doći do mira, ali i to, da se on ne može postići bez treznoće i umjerenosti. S toga i tražimo od sviju stranaka više nego ikada sve krieposti patriotizma.

A sada dolazim k najvažnijem, što dozvolu proračunskog provizorija ili cielog proračuna s dispozicionim fondom ili bez njega daleko nadkriljuje. Mi smo vam predložili čitav niz zakonskih osnova od velike važnosti. I mnoge druge ne manje važne osnove već su gotove. U zadku stoje oni veliki i teški zadatci, kojim se u interesu redovitog odnošaja na prema zemljam krune ugarske i naših međunarodnih trgovačkih odnošaja ne možemo ugnuti. Ja ne snijem sakriti istine: kuća sledi presporo težnje vlade. Ako sam dakle danas kušao da barem diomice pro-

timnosti naših političkih odnošaja sa Italijom.

Monarhija može samo onda, kao jaka i poštovana država djelovati na izvana, kad su njezini narodi ekonomsko jaki i zadovoljni, a bila bi, dakako, sasvim pogrešna ona politika, koja bi za ljubav izvanjskih saveza prićila, pače onemogućila ekonomični razvitak domaćih zemalja.

Nije moguće, da austrijska izvanjska politika žrtvuje ovu vjernu i najviše izloženju zemlju, savezu sa Italijom, a zemlja bi bila zaista žrtvovana, bez povoljna rješanja pitanja o carini na talijanska vina i na inozemska vina u obće, jer je ovo za Dalmaciju životno pitanje.

Talijanski državnici razvili su najveću okretnost i uztrajnost, da osiguraju čozotskim ribarim ribanje u naših vodah i ponomos to spominju.

Ja ne dvojim, da neće i naši državnici barem isto toliko okretnosti i odlučnosti pokazati u raspravam za obnovljenje trgovačkih ugovora, da podpuno sačuvaju ekonomičnu budućnost vinogradarskih zemalja monarhije, proti svakoj šteti sa strane, ma bilo koje tuđe države!

PODLISTAK.

Obnova trgovačkog ugovora sa Italijom.

(Konac)

U nijednom slučaju ne bi se pak nizka carina na uvoz talijanskoga vina smjela upotrebiti kao odšteta za ine koristi, što bi ih tobože Italija dozvolila Austro-Ugarskoj, jer bi takova carina značila ekonomsku propast više zemalja naše monarhije, na čelu im Dalmacije, koje od vinogradarstva živu, i ne bi ga mogle drugom kulturom zamjeniti.

Ako pored toga gosp. Luzzatti postavlja nizku carinu na talijansko vino kao sredstvo odštete, pače kao uvjet sklopljenja trgovačkog ugovora sa Austro-Ugarskom, to on zahtjeva od naših mjerodavnih krugova nešto nepojmiva i netuvena, pošto gospodarski obstanak više naroda i zemalja Austrije ne može da bude predmetom trgovačke odštete.

Nego Italija računa na upliv Njemačke na Austriju, a tomu svjedoči višekrat spomenuti govor Luzzatti-a. Po »Corriere della Sera« od 17., 18. maja, koji izlazi u Milanu, Luzzatti rekao je sljedeće:

da ćemo jim ustaviti list i odnosni iznosi utjerati sudbomim putom, jer nije lepo ni casmo primam i casni list u neprecani ga.

seca 1902, kojim pita da njoj se dozvoli tjerati poreze i trošiti ta tri mjeseca po onoj mjeri, koja je uzeta u rečovitom proračunu.

Proračunski odbor je taj provizorij razpravio u posve kratko vrijeme, tako da je mogao doći na dnevni red zastupničke kuće već dne 9. t. mj., i da je razprava u njemu u njoj bila dne 10. t. mj., najme jučer svršena, i da je vlada traženu dozvolu dobila.

Za provizorij glasovali su skoro svi. Njemci i Poljaci. Proti njemu glavno Česi. Slovenski, hrvatski i rusinski zastupnici su izišli, ili jih nije bilo. Tako ni Talijana, premda se toliko preče za opozicionale.

Grožnje

Razprava o provizoriju bila bi tekoću neopazeno prošla, da nije kod nje govorio ministar-predsjednik Koerber. Svojim govorom, kojega posebice pribjegujemo, kao da je bombu bacio u parlament, i to posve u nedobu, kad je parlament nije zaslužio.

U sljedećoj sjednici došla je na dnevni osnova o poljodjelskih kotarskih zadrugah. Radi prešnih predloga nije došla na razpravu do ovolga tjedna. Sad se razpravija, i premda je savjestno u odboru proučena, još njoj ima prigovora. Sve neće zadovoljiti, bila makar kakva. Križaju se interesi malih i velikih posjednika, najamnika gospodarskih posjeda, pa i obrtnika i trgovaca.

Ta zakonska osnova je samo osnova „skrivnoga zakona“, to jest sadržaje ustanove u kojih okviru imaju pokrajinski sabori predložiti zakonske osnove za ustrojstvo poljodjelskih zadruga.

Osnova ta bit će svakomu najjasnija, ako znače što sadržaja pojedini paragrafi i radi toga pribjegiti ćemo istu u izvadku u budućem broju.

Ministar-predsjednik dr. Koerber, zadržao je poznatom svojom izjavom jednu pukotinu austrijske parlamentarne ladje to je zamogla po miru moru par dana ploviti, ali se ipak na uzburkano neusudjuje, jer imade i drugih pukotina i jer je krparija Koerberova samo privremena. Pukotina ta će se opet otvoriti te će nastati nova pogibela, da se i ladja i kormilar u dubine morske strovale. Takva je sudbina austrijskog parlamenta, koji neće da više slepo sluša sladke glasove ministra-predsjednika niti strepi više pred njegovom grožnjom. Austrijsko carevinsko-vieće nalazi se poput holostnika na teških mukah, kojih ga nije moguće običnim lijekovi spasiti, već se hoće teške operacije, bez koje nema spasa. Na tu operaciju nemože se odvažiti ministar-predsjednik, jer nema dostatne odlučnosti ni vještine. I tako može se lahko dogoditi, da će holostnik podleći i liečnik će dobiti poputnicu.

Česki konservativni veleposjednici pribegli su u bečkih novinah izjavu, u kojoj kažu, da se je sastao na poziv ministra-predsjednika klub českog konservativnog veleposjeda u sjednici, u kojoj je ministar-predsjednik obširno izvio o političkom položaju, nakon čega, da se je razprala kratka razprava.

U česko-njemačke konferencije, koje će se posredovanjem vlade obdržavati radi česko-njemačkoga sporazuma, bili će pozvane one osobe, koje su i prvi put kod dogovora sudjelovale. Od strane Čeha sudjelovati će dakle prama tomu predsjednik českog saborskog kluba dr. Engel i predsjednik njemačko-naprednog saborskog kluba dr. Eppinger.

Usljed dogovora prvaka pojedinih klubova carevinskoga vieća, obdržavati će se svaki dan sve do utorka sjednice. Vlada želi, da bi se još prije božićnih blagdana riješilo predloge o zakladu za melioracije, o ustroju poljodjelskih zadruga, zakonske osnove o prislušnicah i dnevnicih, promjenu zakona o kućarenju, zakonsku osnovu o novaci i još koji predlog manje

važnosti. Prije božićnih blagdana imala bi biti posljednja sjednica dne 19. t. mj. U poljskom klubu pojavio se je opet ovih dana razdor. Predsjednik kluba vitez Javorški, koji netrpi uz sebe pametnijeg čovjeka od sebe i koji si ne da od mladjeg od sebe dieliti savjete, poriečao se je sa odličnim članom svoga kluba, sa vitezom Kazlowskim, koji je usljed toga izstupio iz parlamentarne komisije poljskoga kluba.

DOPISI

Iz Trsta, dne 15. decembra 1901. (Talijanski komedijant). Nakon tolike vike sastaje se napokon u nedjelju u kazalištu „Politeama Rossetti“ u Trstu talijanski vikači Trsta, Istre i Gorike, da razpravljaju o budućem talijanskom sveučilištu u Trstu. Na sastanak došlo je i zastupnika talijanskih iz Beča, te odaslaničnika iz Dalmacije i Trenta. Talijanski djaci iz Graca, Beča i Inomosta odposlaše na sastanak deputacije. U kazalištu govorilo se mnogo, a još više vikaloo kano da se može uvijek s vikom sve postignuti. Najsmješnije bijaše u toj komediji, što je bio izabran podpredsjednikom sastanka kolovodja takozvanih social-demokrata Karlo Ucekar, koji nije htio još pred godinu dana ništa čuti o talijanskoj zidovskolazilberalnoj stranci, smatrajući istu najvećom protivnicom radničkog stalisa. Danas su liberali-Ucekar tako pripitomili, da on vojuje s njimi složno u istih redovih i da prima od njih milostinju, puštajući se od njih izabrati podpredsjednikom družbe u kojoj sjede m r a k i mu gradjani, gospoda i bogataši. Trščanski talijanski socialdemokrati bacili su već odavna na stran socialistički program, pridružujući se lažilberalnoj stranci, koja tlači i gazi nemilosrdno radnika i sve slabe i nemoćne. Oni se pridružuje moćnoj i jakoj stranci, koja raspolaže debelim kesami i od koje će jednomu il drugomu od njih dopasti kakva gospodsk mrvica. Talijanski socialjisti staviše se i u Trstu na čisto narodno talijansko stanovište, zabaciv prijašnju svoju međunarodnost i blagovučne fraze o jednakosti i ravnopravnosti sviju slojeva pučanstva. Oni se drže danas bogataša i uplivnih osoba jer znaju, da od radnika nemogu ismusiti nego kakvu šesticu, dočim raspolažu gospoda sa stolnicami i hiljadami.

A kako je sa slovenskimi socialjisti u Trstu? Oni se drže doduše prvobitnog socialističkog programa, ali su odvinski više il manje od talijanskih kolovodja iste stranke. U narodnom pogledu stoji oni na međunarodnom načelu. Oni neće da budu Slovenci, neće da znadu za svoju slovensku domovinu tvrdeć, da im je domovina čitav svijet. Pa dočim se talijanski socialjisti eto vruće zauzimlju za ustrojstvo talijanskoga najviše učevnoga zavoda u Trstu, da ne smadu slovenski socialjisti ni za to, da se dade hiljadam slovenske djece u gradu Trstu niti jedna slovenska pučka stranka. Njimi je nuobrazba slovenskoga življa u Trstu dovela briga; oni su u tom pogledu baš na posve protivnom stanovištu od talijanskih socialjista. Ovi rade složno i sporazumno za talijansko sveučilište dočim neučine slovenski socialjisti ni korake za uzgoj djece slovenskih radnika u gradu Trstu. I Slovenci Trsta držali su nedavno sastanak radi ustrojenja pučkih i srednjih škola u Trstu te sveučilišta jugoslavenskog, nu slovenski socialjisti sjali si u svojom odsutnošću. Slovenski socialjisti neće da znadu za kolovodje slovenskoga pokreta u Primorju — jer se ovi pčauju sa narodnim pitanjem, koje za njih neobstoji — i jer su ti kolovodje tobož gospoda, dočim su u istinu svi od prvoga do zadnjega radnici, koji živu od svakodanije zaslužbe. U tom pogledu ostavili su ih talijanski socialjisti daleko iza sebe, jer se oni družu sa gospodara i bogataši i s njima zajedno složno traže ne samo pučke i srednje škole, kojih imaju i onako obilno,

već eto i najviši učevni zavod. Talijanski socialjiste neplaše se više sjediti na pozorištu uz gradjana bogataša i uz gospodina milijunara, dočim izbjavaju slovenski socialjiste slovenske narodne prvake, radnike, nekapitaliste, muzeve, koji su učinili i koji čine danomice našim radnikom više usluga i više dobra, nego im ga izkazuje svi kolovodje socialne stranke od kada ova postoji.

P. S. — Na talijanskoj skupštini je govorio i odaslanič istarskih socialjista iz Pule, Doimkos, psujući na neprijatelje talijanskoga sveučilišta, valjda nas Slavene, i pozivajući sve Talijane iz ovih, kako je on rekao, talijanskih zemalja, da im bude svima u misli „majka Italija“. Da se je popipao po žepu taj čas, bile bi mu u žepu zazvonile sjegornje, ne talijanske lire, nego šestice od tjedanskih primosa slavenskih radnika, koji ne vide, kuda su vodjeni. Finče dura.....

Fr. Su! poslali lovranski poprdili kega svojga nedelju va Trst? Jur. Misleli su poslat za kapiun jednega Kranjca i jednega Nemca. Fr. Pak? Jur. Da su doma ostali, zađ da je onakoveh va saken kantune va Trste. Fr. Aj je još boljeh!

Razne viesti. Politčke:

Austro-Ugarska. Službeni list bečke vlade priobčuje carsko pismo od dne 12. t. mj., kojim se sazivlje zemaljske sabore Gornje Austrije, Solnogradske, Moravske, Šlezije, i Gorike za dne 27. t. mj., sabor Česke, Galičije i Štajerske za 28. t. mj. i konačno sabor Dolnje Austrije i Kranjske za dne 30. t. mj. Ti će sabori zasjedati za sada vrlo kratko zbog zasjedanja carevinskoga vieća. Među sazvanimi sabori neuzalaze se sabori Istre, Trsta ni Dalmacije. — Predsjednikom českoga sabora i zemaljskim maršalom imenovao je car i kralj kneza Gjur Lohkoviča, a njegovim zamjenikom zastupnika Veruskoga. — U izborničtvu gradova i trgovačkih komora Dalmacije izabrano bijaše ovih dana 7 pristaša hrvatske narodne stranke, 2 pristaša stranke prava i 2 Talijana. Talijani su izabrani u gradu Zadru i u trgovačkoj komori u Zadru. Prema izborom od g. 1895. izgubila je u tom izborničtvu hrvatska narodna stranka i mandat i srbska stranka i mandat. Oba ta mandata zadobila je stranka prava, što je dobrim znakom, da se načela stranke prava i u Dalmaciji postojano šire i prihvaćaju.

U hrvatskom zemaljskom saboru prihvaćena je adresa vladine stranke velikom većinom glasova. Istatok prihvaćena je vladina osnova o privremenom zemaljskom proračunu. Na mjesto odstupivšeg župana županije zagrebačke Kovačevića imenovan bijaše lieko-bravski veliki župan Bude pl. Budisavljevič.

iznosili da su 1891. godine 600.000 for., a sada da iznose milijun for. Rusija da pruža podporu od 38.000 rubalja za škole a Austrija 36.000 for. za puteve. Rusija da uzdržava samo 1 bataljun stajače vojske i 1 četa artiljerije, i za to da šalje 120.000 rubalja.

Nadalje govori pisac o poremećenom financijskom stanju kneževine, o siromaštvu pučanstva, o životu na dvoru itd. Pisac nastoji vladavinu kneza Nikole i stanje Crne Gore predstaviti u najjernijoj slici svakako u namjeri, da naškodi ugledu i dostojanstvu kneza, njegove obitelji i zemlje.

Srbija. Narodna skupština prihvatila je u sjednici od dne 13. t. mj. zakonsku osnovu o tisku sa 93 proti 5 glasova kao predmet detaljne razprave. U osnovi nalazi se članak 7. o usposobljenju odgovornih urednika. Po tom članku neće moći od sada biti odgovornim urednikom svaki državljani, koji je neporočan, punoljetan itd., kao što je kod nas i sada, već će se morati da izkaže sa svjedocima ili inače, da je sposoban uređivati jedan list. Neće biti dakle dosta, da znađe čitati i pisati, nego da ima više škole nego li su pučke. Narodnoj skupštini predložiti će vladu osnovu za ustrojstvo sveučilišta. Sadašnja biogradska velika škola biti će preustrojena u sveučilište, na kojem će se otvoriti i medicinski fakultet.

Bugarska. Iz Sofije pišu, da je tamo uhvaćen ubojica zloglasnog ministra Stambulova. Ubojica taj da se nije skrivao i da su za to znale oblasti, ali da nisu do sada marile uhvatiti ga.

Rusija. Iz Petrograda javljaju, da se je carska obitelj preselila iz Carskoga Sela u Gatčin.

Pokrajinske:

Tho će biti zemaljskim podkapetanom Istre? Da istinu kažemo, ni nebisimo bili dirnuti u to pitanje, da nas nisu izazvale talijanske novine, pošto imademo čitav niz drugih nemanje važnih pitanja. Talijanske su dakle novine prve potakle pitanje, (ko da bude zemaljskim podkapetanom i podpredsjednikom sabora Istre. Rečeni listovi spojise to pitanje sa imenovanjem budućeg zemaljskog kapetana, odnosno saborskog predsjednika.

Takvim imao bi biti imenovan po sudu spomenutih listova starac Campitelli, za kojega se je obćenito držalo, da će se povući zbog svoje starosti i nesposobnosti sa javnog života i da neće više za sabor ni kandidirati. Ali on se je dao opet u sabor birati u svojem rodnom gradu i on si umislja, da će biti opet pozvan da zasjedne onu uzvišenu stolicu, za koju neima ni iz daleka potrebitih uvjeta. On je, reč bi, već i stavio cesarskoj vladi uvjete, pod kojimi bi primio čast zemaljskoga kapetana i predsjednika zemaljskoga sabora i odbora. Jedan od tih uvjeta odale su njemu prijazne novine i taj glasi, da bude imenovan njegovim zamjenikom koli u kapelanatu, toli na saborskom predjedničtvu, jedan član saborske većine, dakle Talijan, nipošto Hrvat, kao što bijahu dvojica njih uzastopce, t. j. pok. dr. Dukić i naš vele-vriedni dr. Stanger.

G. Campitelli traži dakle, da se iz saborskog predsjedništva izključi proti svakom parlamentarnom običaju članove manjine, premda mu nisu do sada u njegovom djelokrugu nimalo smetali.

Obojica dosadašnjih naših podkapetana nosili su jedino taj častni naslov, ali ništa više. Oni nisu nikada ni u saboru ni izvan njega imali ni najmanjeg utjecaja ili upliva na bilo koji čin sabora ili zemaljskog odbora. Predsjednik i kapetan Campitelli nije im hotio dati ni gdje ni najmanje prilike, da bi ovršili bilo koji posao, koji je škopčan bio s njihovom častju. On ih je dapače mimolazio posve u svih saborskih poslovih proti jasnomu slovu pravilnika, po kojem spada u predsjedništvo sabora uz predsjednika u prvom redu i podpredsjednik.

G. Cañpitelli neima dakle ni najmanjeg razloga, da se protivni imenovanju jednog člana saborske manjine za zemaljskog kapetana i saborskog podpredsjednika, a činili u istinu to, tad je to novi dokaz, da on nije za uzvišeno mjesto zem. kapetana i saborskog predsjednika, da ga je posve obuzela strast i mržnja proti saborskoj manjini i da je skrajni čas, da cesarska vlada već jednom obračuna s takvimi osobami.

P. S. U Zagrebaj „Hrvatska“ od dne 4. t. mj. nalazimo na uvodnom mjestu pod naslovom: „Predsjedništvo istarskoga sabora“ vrlo krasan članak, na kojega upozorujemo.

Iz Voloskog pisa nam 18. t. mj. (Razn.) Jedva smo malo odahnuli i debeo kamen nam je pao iz srca, kad nam je stigla viest, da je naš kotarski kapetan g. Scarpa premješten iz Voloskog u Lošinj i da na njegovo mjesto dolazi gosp. dr. Alfred vitez Manussi de Montesoie, koji je pred godinama već na našem kapetanatu službovao i kod nas najljepšu uspomenu pustio.

Iza odlaska gorke uspomene savjetnika Fabijanija, mislili smo, da će u našem kotaru nastati red i mir, i da će njegov nasljednik stati na rep nekotim plaćenim propalicama, koje su amo poslate, da krše javni poredak i mir, da bune i hukaju narod proti oblastima i pojedincima. Nu prevorismo se! Njegov nasljednik pustio je, da se narod još više buni, dozvoljavao je, da se u matuljskoj krepetini napada poštenje i čast pojedinaca, slušao je savjete rečene krepetine i tajno i javno radio je proti svemu, što hrvatskim duhom diše. On nas je u duši prezirao i sve naše pritužbe ostajale su glas vapijućeg. U jednom od zadnjih svojih dopisa proricao sam, da je Bog velik i da ne plaća svake subote — a moje se je proricanje obistinilo i naš nas kapetan zapušta. Koji su bili uzroci, da se ga je maklo sa ove toli izložene točke, na kojoj se beru samo časti, lovorvjenci, križevi i naslovi, ne marimo iztraživati, a premda slutimo uzrok, nećemo ga iznašati na vidjelo i to s razloga pristojnosti. Odlazećem kapetanu kličemo medjutim: sretno putovao i nikad se medju nas ne vratio!

Što se tiče pako njegovog nasljednika, možemo se tješiti, poznavajući njegovu nepristranost i sposobnost i njegovo dojašnjenje djelovanje, da će znati u kratko uzpostaviti mir i red u našem kotaru i da će jednom za uvijek stati na vrat guji, koja od neko doba truje ovaj naš dobri narod.

Mi mu se dakle veselimo, te mu kličemo srdačni: dobro nam došao!

Izbor zastupnika dra. Andrije Stangera presenetio je naše kalabreze, a napose njihove vodje Krišića, Costantinija i Puovića. Costantini držao je u žepu već taj mandat, a tužan prevario se! Ništa nije hasnilo tajno i javno rovanje proti hrvatskoj stranci, ništa nije im pomoglo, da im je na ruku bio kot. kapetan i da su za njih glasovali činovnici njihovi — narod naš ih je upoznao i uvidio, kamo bi ga doklaćeni talijanski plaćenici zapeljali i okrenuo im je ledja.

Na svih linijah samo poraz i poraz; izbore u Mošćenicah ne mogu ubrajati u svoje pobjede, pošto smo tamo propal samo sa par glasova i to našom nemarnošću, a i u obćini Veprinac odzvonili će im naskoro.

Sada kakako trubi matuljski plaćenik, da će izbiri biti uništeni i da će se opet birati. Poznavajući bjesnoću talijanskih zastupnika u istarskom svrhom, nije izključeno, da neće verificirati te mandate, nu nek ih samo unište, narod će još mnogobrojnije pristupiti na biralište i, opet izabrati svoje prokušane i mile zastupnike.

Novi liečnik u Opatiji. Gosp. dr. Engen pl. Barac bivši kućni liečnik u liečilištu za plućne bolesti u Allandu, na-

stajao se je kao praktični liečnik u našoj Opatiji. Dobro nam došao!

Iz drugih krajeva.

Odl. c. i kr. mornarice u Trstu. U petak u jutro doplovio je pred tršćansku luku jedan odl. vojne mornarice, sastojeći od 6 velikih brodova, jedne yachte i 9 torpednjača.

Taj odl. c. i kr. mornarice, koji se nalazi pod zapovjedništvom contreadmirala pl. Ripper, doplovio je u Trst, da pozdravi brod njemačke ratne mornarice „Charlotte“ na kojem se nalazi njemački princ Adalbert.

Prvi korak k izjednačenju hrvatskog sveučilišta u Zagrebu sa cisalaj-tanskimi sveučilišćima. Riečki „Novi List“ prima iz Beča: Možete javiti u Vašem listu, da je ministarstvo pravosudja pristalo u načelu, da se bude u Austriji pripoznavalo valjanost juridičkih ispita napravljenih na sveučilištu u Zagrebu, uz obvezu, da; kad se u Zagrebu nebi ustanovila katedra za austrijski kazneni postupak, iz tog će oni, koji bi htjeli služiti u Cisalajtaniji, morati položiti pri jednoj ovostranoj univerzi naknadni izpit.

Ovu viest dobivamo od osobe dobro upućene i po podatci, koje nam privatno šalje, možemo reći, da se u ministarstvu pravosudja ova stvar shvaća najzobijajije.

Ovo bi bio prvi korak, pak se je nadati, da će se prirediti i za slozišćene izpite, za koje netreba nikakvih daljnjih ispita.

Sada bi se radilo o tom, da Hrvatska dodje u susret gori navedenom zahtjevu sa strane Austrije.

Ovomu imademo mi dodati, da bi se imali sada svi hrvatski zastupnici, koji se baš nalaze na hrvatskom saboru — i to bez razlike stranaka — toplo zauzeti kod hrvatske vlade, da ustroji čim prije od austrijske vlade traženu stolicu za austrijski kazneni postupak.

Ovo pitanje nije stranačko; ono je ob obće koristi za sve Hrvate i u interesu je naše mladeži i našega sveučilišta.

Novi izum Hrvata za spasavanje na vodi. U velezaslužnom mitrovačkom „Hrvatskom Braniku“ čitamo, da je Mitrovačanin Petar Sulz, nadglednik zemaljskih mostova i nadčestar u Moroviću, izumio spravu za spasavanje ljudi na vodi. Nastane li na vodi kakova pogibelj za čovječji život, to se tom spravom može brzo uloviti čeljade, ma kako teško bilo, i jednim, a najviše s dva poteza iz vode izdići i u čamac. Dogodi li se kakova pogibelj na velikoj i širokoj vodi, to se više takovih sprava za spasavanje priveže na t. zv. „vodovozaču“ i za nekoliko časaka može se život mnogim ljudima brzo i na laki način spasiti. Na spravi za spasavanje nema nikakove tajne, već može s njom ravnati i svaki neuki čovjek, čim ju vidi, i tako može u svakom času spasiti život svomu bližnjemu. Pokusi, koji su se pred povjerenstvom s tom spravom izveli, uspjeli su sjajno.

Austrijski vinogradnički kongres u Kremsu obdržavali će se u septembru g. 1902. i tri dana. Biti će uz strukovnu razpravu i izleti u Wachau, Klosterneuburg i Retz, a spojena je kongresu i međunarodna izložba vinarskih i konobarskih sprava. Ustupnina za sve zapadati će K 10, a pobliže upute daje tajništvo VII. Austr. vinogradničkoga kongresa u Kremsu na Dunavu, Gartenaug. 6.

Dobrotvor česke mladeži. U Pragu preminuo je ovih dana g. Josip Kunderf, bivši tamošnji načelnik, koji je ostavio českomu školskomu društvu „Matice školska“, koje odgovara našem društvu sv. Cirila i Metoda, 200.000 kruna.

Društvene.

Za društvu sv. Cirila i Metoda, skupio g. Ivan Buzdón iz Lanišća u malenom društvu u obć. kući K 6-80.

Ured. „Glasnika“ u Požegi, dostavlja primljenih od g. H. Pavlinovića za dobiveni okladu K 5.

G. Jakov Puhr: darovao K 1; gosp. Ante Brčić, darovao 50 h, g. Ant. Anlon 8 kruna.

Za djačko pripomoćno društvo u Paziću, skupio g. Ivan Buzdón iz Lanišća u obć. kući K 6.

Zivili darovatelji i skupljači.

„Danica“-koledar za god. 1902.

dobiva se u našoj tiskari.

Cirilo-Metodijski Block-koledar

za god. 1902.

u manjoj sprovodnijoj oblici, izišao je. Tko pošalje Tiskari J. Krmpotić i dr. u Pala K 1-20, primiti će ga franko.

Prvo slovensko skladište pokućstva

Antona Černigoj Trst

Via di Piazza vecchia 1, u kući Marenzi, podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom

„Svaka je konkurencija nemoguća jer je pokućstvo iz prve ruke.“

Stalna izložba pećija i oganjista iz majolike i porcelana najljepše izvršenih po tvorničkoj cieni, kao također svakovrstnih štednjah oganjista (Sparkerde) iz prvih demačkih tvornica. Kade za kupanje iz porcelana i opake (Quadrelli) za pozidavanje.

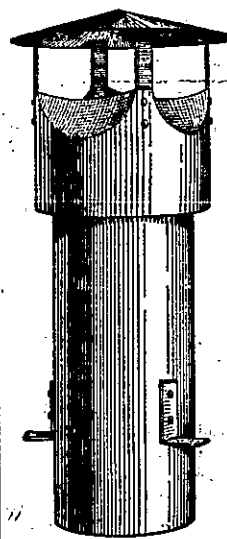
Preuzimlje svakovrstne silke i fotografije koje prenaša na porcelan za prigodne darove ili uspomene na grobovih.

Josip Potočnik

Via Barbacani 5 — POLA — Via Barbacani 5
skladište glinenih peći, štednjaka i kada za kupanje.

Najnoviji pokrovi za dimnike (sistem Detz).

Najbolji, najjednostavniji i najjeftiniji usisavač dima!

Pokrovi za dimnike Detzovog sistema uporabljaju se najboljim uspjehom u svih veličinah za dimnike privatnih kuća, škola, bolnica, tvornica, javnih prostorija, i to:

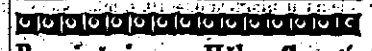
- kod novogradjevinah na mjesto dosadanih pokrova, ako se želi imati dobro oganjiste;
- kod slabo priredjenih oganjista za pospješenje propuha, i zapriječjenje suzbinja dima;
- za prozračbu i jačanje promjene zraka, odnosno kao najbolji zaoklopac prozračnih priprava.

Cienike šalje besplatno i franko izključivo graditelj oganjista i dimnika

JOSIP POTOČNIK

POLA

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Prsni čaj sa „Učke-Gore“

Izvrstni domaći lijek proti influenci, kašlju, nahladi i hrapavosti, protiprsnom kataru ili promuklosti grla.

Cijena 50 para.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich, Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj Ljekarnici.

Restauracija ŠEPUKA - PAZIN

sa sobami za prespavanje preporuča se

p. n. obćinstvu i putnikom za mnogobrojan posjet, obećajući uvijek najtočniju uslugu uz dobru domaću kuhinju te razna zdrava i krepka vina. Dobiju se također deseratina vina, liker i slaštice.

Preuzimlje svakovrstne silke i fotografije koje prenaša na porcelan za prigodne darove ili uspomene na grobovih.